

11. SINIF TARİH DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan kazanımlardan bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

1. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerinin kazanımları, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Kazanım: 11.1.2. XVII. yüzyılda değişen siyasi rekabet içerisinde Osmanlı Devleti'nin izlediği politikaları açıklar.

1. Zıtvatorok Antlaşması (1606) ile Osmanlılar, Macaristan'da durumunu korumuş hatta Eğri ve Kaniye adlarında iki yeni beylerbeylik oluşturmuştur. Fakat Osmanlılar; eski Macaristan Krallığı'ndan, Habsburglarda kalan yerler üzerindeki iddialarından ve bunun için ödenen yıllık 30 bin altın vergiden vazgeçmiştir. Bu durum Osmanlılar için Habsburglar karşısında açık bir gerilemeyi ifade etmiştir. Osmanlı padişahının, rakibini "Caesar" ünvanıyla kendisiyle eşit bir hükümdar olarak tanıması ve antlaşmayı yirmi yıl için imzalaması, Osmanlı Devleti'nin artık Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'ndeki büyük iddialarından vazgeçtiğini göstermiştir. Uzun savaş yılları Osmanlı Devleti'nin Habsburglar karşısında askerî zaafalarını ortaya çıkarmıştır. Yeni harp teknolojisini kullanan Avusturya askeri karşısında eski usul ile savaşan tımarlı sipahilerin yetersizliği ortaya çıkmıştır.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin siyasi, ekonomik ve askerî alanda yaşamaya başladığı gerileme durumunun diğer Avrupalı devletler tarafından nasıl değerlendirildiği söylenebilir? Açıklayınız.

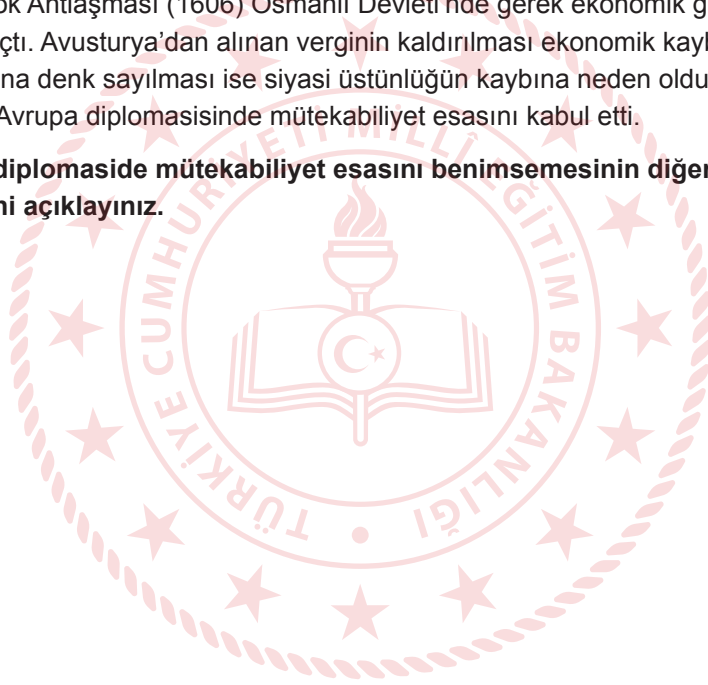

Kazanım: 11.1.2. XVII. yüzyılda değişen siyasi rekabet içerisinde Osmanlı Devleti'nin izlediği politikaları açıklar.

2. **Tanım:** Mütekabiliyet “Bana ne yaparsan karşılığında onu görürsün.” ilkesine dayanan bir kavramdır. Karşılıklılık ilkesi olarak da ifade edebileceğimiz bu kavram tarihsel süreçte uluslararası ilişkilerde benimsenmiş bir esastır. Adalet Bakanlığının Hukuk Sözlüğüne göre Mütekabiliyet esası şöyle tanımlanmıştır: “Bir devletin, başka bir devletin vatandaşlarına uyguladığı hukuki veya fiili bir davranış biçimine karşılık diğer devletin de aynı şekilde davranması.” Mütekabiliyet devletlerin eşitliği prensibine dayanmaktadır.

Durum: Avusturya ile süren uzun savaşlar, iki buçuk asırdan beri Balkanlar ve Orta Avrupa'yı hedefleyen Osmanlıların bundan sonra uygulayacağı politikaları da belirledi. Uzun savaşlar sonucunda Avusturya ile imzalanan Zitvatorok Antlaşması (1606) Osmanlı Devleti'nde gerek ekonomik gerekse siyasi açıdan önemli kayıplara yol açtı. Avusturya'dan alınan verginin kaldırılması ekonomik kayba, Avusturya arşidükünün Osmanlı padişahına denk sayılması ise siyasi üstünlüğün kaybına neden oldu. Yine bu antlaşma ile Osmanlı Devleti artık Avrupa diplomasisinde mütekabiliyet esasını kabul etti.

Osmanlı Devleti'nin diplomaside mütekabiliyet esasını benimsemesinin diğer devletlerle olan ilişkilerini nasıl etkilediğini açıklayınız.

Kazanım: 11.1.3. Denizcilik faaliyetlerinin içdenizlerden okyanuslara taşınmasının dünya siyasetine ve ticaretine etkilerini analiz eder.

3. İngiliz Doğu Hindistan Şirketi, İngiliz tüccarlar tarafından 1600'de kuruldu. İngiliz kralının da desteklediği bu şirketin amacı Portekiz ve İspanya'nın tekelinde bulunan Uzak Doğu ve Hindistan baharat ticaretinden pay almaktı. Bu şirket aynı zamanda askerî güce de sahip olup Kızıldeniz, Basra Körfezi ve Japonya'ya seferler düzenlemiştir. Zamanla dünyanın en büyük ticaret organizasyonlarından biri olan bu şirket, İngiliz sömürgeciliğinin Asya'daki temsilcisi hâline gelmiştir.

Hollanda Doğu Hindistan Şirketi ise 1602'de kuruldu. Bu şirkete Hollanda hükûmeti tarafından Ümit Burnu ile Macellan Boğazı arasında kalan bölgede ticaret yapma hakkı tanındı. Şirket; askerî amaçlı birlikler bulundurmak, gerektiğinde Hollanda adına savaş açmak, kaleler inşa etmek ve Asya'daki mahallî hükümdarlarla antlaşmalar imzalamak gibi bağımsız bir devletin sahip olduğu yetkilerle donatılmıştı.

Bu metinde sözü edilen şirketlerin dünya ticaretinde ve sömürgecilikte İngiltere ve Hollanda'ya ne gibi avantajlar sağladığını açıklayınız.

Kazanım: 11.1.4. 1700-1774 yılları arasındaki süreçte Osmanlı Devleti'nin diğer devletlerle yürüttüğü rekabeti ve bu rekabette uyguladığı stratejileri analiz eder.

4. Osmanlı Devleti 1736-1739 Savaşları sonrasında imzalanan Belgrad Antlaşmalarıyla Avusturya ve Rusya'ya siyasi üstünlüğünü kabul ettirmiştir. Belgrad Antlaşmalarının ardından Rusya, Avusturya ile arasındaki ittifakı yenilediğini bildirmiştir. Osmanlı Devleti de Rusya'nın bu hamlesine İsveç ile bir antlaşma yaparak cevap vermiştir.

Buna göre Rusya-Avusturya ittifakının kurulması Osmanlı Devleti'ni nasıl etkilemiştir? Açıklayınız.

Kazanım: 11.1.4. 1700-1774 yılları arasındaki süreçte Osmanlı Devleti'nin diğer devletlerle yürüttüğü rekabeti ve bu rekabette uyguladığı stratejileri analiz eder.

5. Küçük Kaynarca Antlaşması'nın (1774) maddelerinden bazıları şunlardır:

- Kırım'a bağımsızlık verilecek ve Kırım hanları sadece dinî bakımdan Osmanlı halifesine bağlı olacaktı.
- Rusya, Karadeniz ve Akdeniz'deki Türk sularında serbest ticaret yapabilecek ve Fransa ile İngiltere'ye tanınan kapitülasyonlardan yararlanacaktı.
- Rusya, Balkanlarda istediği yerde konsolosluk açabilecek ve İstanbul'da daimî elçi bulundurabilecekti.
- Osmanlı Devleti Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecekti.
- Kabartay arazisi, Azak Kalesi ve çevresi Ruslara verilecek; iki devlet arasındaki sınır, Bug Nehri olacaktı.

Yukarıda yer alan Küçük Kaynarca Antlaşması maddelerini Osmanlı Devleti açısından yorumlayınız.

